



عکس تزئینی است / ایسنا

## ایران و ژاپن برای نجات بختگان، دومین دریاچه بزرگ ایران چه کرده اند؟ معرفی شیوه‌های کشاورزی پایدار به روستاییان

### گزارش

راضیه خوینی  
خبرنگار

در استان فارس در حال اجراست به «ایران» گفت: از زمانی که دریاچه ارومیه در وضعیت بحرانی قرار گرفت، توافقی میان دولت‌های ایران و ژاپن در راستای یک همکاری مشترک با هدف احیای دریاچه ارومیه امضا شد. در واقع از سال ۱۳۹۳ توکیو بخشی از منابع مالی را به منظور اجرای پروژه احیای ارومیه، تأمین کرده است. از اهداف این پروژه مشترک سازمان حفاظت محیط زیست با ژاپن، معرفی شیوه‌های کشاورزی پایدار به روستاییان در حوزه دریاچه ارومیه و بختگان و صرفه جویی در مصرف آب، ارتقای آگاهی و درک جامعه محلی نسبت به نقش مهم آنان در استفاده از حوضه جویبی در مصرف آب، ارتقای روش‌های کشاورزی پایدار برای احیای تالاب‌هاست.

پایلوت در حال فعالیت روی بحث حاشیه بختگان است. حدوداً از اوایل سال ۱۴۰۰ که با حمایت دولت ژاپن در حال فعالیت روی بحث کشاورزی پایدار و معیشت‌های سازگار با کم‌آبی بودیم، تالاب بختگان نیز علاوه بر حوضه دریاچه ارومیه به طرح‌های پایلوت سازمان حفاظت محیط زیست اضافه شد. در قالب



از اهداف این پروژه مشترک سازمان حفاظت محیط زیست با ژاپن، معرفی کشاورزی پایدار به روستاییان در حوزه دریاچه ارومیه و بختگان و صرفه جویی در مصرف آب، ارتقای آگاهی محلی نسبت به نقش مهم آنان در استفاده از روش‌های کشاورزی پایدار برای احیای تالاب‌هاست.

در سطح حوضه می‌پردازد، سعی کرده‌ایم برنامه‌هایی را ترویج دهیم که معیشت خانوارهای روستایی وابستگی کمتری به منابع آبی داشته باشد، به طوری که کشاورزان به دنبال توسعه زمین‌های زیر کشت و توسعه کشت نرند. از این رونق‌های درآمدی خانوارهای روستایی باید دارای تنوع

باشد تا به منابع درآمدی و معیشت خانوارها در زمان خشکسالی و کم‌آبی آسیب کمتری وارد شود، بنابراین روی بحث معیشت‌های جایگزین یا سازگار با کم‌آبی و معیشت‌های پشتیبان تالاب با گروه هدف زنان روستایی فعالیت کردیم. این بانوان توانسته‌اند پس از ظرفیت‌سازی و آموزش‌هایی که می‌بینند، یک سری تولیدات محلی داشته باشند و با فروش محصولات متنوع به معیشت خانوار خود کمک کنند. این اقدام اعتماد به نفس زنان روستایی را به عنوان یکی از گروه‌های اصلی دست‌اندر کار بالاتری برد چنانکه می‌توانند نقش مؤثرتری در حفاظت از تالاب‌ها و محیط زیست ایفا کنند. اثنا عشری گفت: در حال حاضر در تلاش هستیم تا به نحو مقتضی این گروه‌های معیشتی که تشکیل شده‌اند به بازارها لینک پیدا کنند و بتوانند بازار مناسبی برای محصولات تولیدی خود داشته باشند و با فروش آنها به یک پایداری نسبی از نظر معیشتی برسند.

وی درباره میزان اثرگذاری این طرح‌ها در احیای تالاب می‌گوید: بختگان تالابی بسیار وسیع است و پهنه‌ای که برای بختگان به عنوان بستر تالاب تعریف شده بسیار گسترده است، بنابراین حوضه آبریز آن وسعت زیادی دارد. در واقع پروژه ما تنها در پایلوت‌های بسیار محدود که شاید حتی یک درصد حوضه هم نباشد در حال فعالیت است. اما بنابر پایش‌هایی که انجام داده‌ایم ثابت شده که اثربخشی فعالیت‌های ما در سطح مزرعه و



در صورتی طرح‌های پایلوت می‌تواند روی کل حوضه تمرینش باشد و دستاوردهای آن مشخص شود که بتوان آن را حداقل در یک آبخوان یا یک زیرحوضه به طور کامل اجرایی کرد، ولی این پروژه باتوجه به منابع مالی و انسانی محدود فقط می‌تواند به صورت پایلوت اجرا شود و می‌توان نتایج را به صورت محدود ارزیابی کرد.

روستا چقدر است و می‌توان به همان محاسبات در سطح مزرعه و روستا و کاهش مصرفی که ذکر کردیم بسنده کرد، چرا که فرایند محاسبه اثربخشی طرح‌های محدود پایلوت در حوضه‌ای به گستردگی بختگان که در حال حاضر فعالیت‌های متعدد دیگری به منظور احیای آن انجام می‌شود، نیازمند محاسبات و بررسی‌های پیچیده و دشوار است. مدیر ملی طرح حفاظت از تالاب‌های ایران با یادآوری اهداف اجرای پروژه‌های بین‌المللی گفت: هدف این است که یک نگاه، یک رویکرد یا الگو و مدل را به صورت پایلوت انجام بدهند و نتایج آن را به صورت مستندسازی شده، به دست‌اندرکاران و بخش‌های دولتی مرتبط که مسئول انجام آن هستند، ارائه دهند. بویژه در بخش تالاب‌ها علاوه بر سازمان حفاظت محیط زیست، از دست‌اندرکاران کلیدی‌ای که در این حوزه مسئولیت دارند، می‌توان به وزارت جهاد کشاورزی، وزارت نیرو و مجموعه‌های دولتی دیگر هم اشاره کرد.



ایران کور ایرانی از سال ۱۳۶۳ در پارک ملی کویر به دلیل تخریب زیستگاه و شکار منقرض شده بود. اما از سال ۱۳۹۷، مسئولان حفاظت محیط زیست در این منطقه اقدامات جدی را برای احیای کویر ایرانی آغاز کردند. اکتوبر ۳۵ رأس از این گونه در پارک ملی کویر زندگی می‌کنند.

ایسنا سرهنگ جمشید، محبت‌خانی فرمانده یگان حفاظت محیط زیست با تأکید بر اینکه ۹۰ درصد آتش‌سوزی‌های کشور منشأ انسانی دارند؛ درباره آمار افزایشی حریق در مناطق چهارگانه محیط زیست نسبت به سال گذشته خبر داد و گفت: کرمانشاه بیشترین میزان آتش‌سوزی را داشته و در این زمینه رتبه اول است.

مهر داود سعادت لطفی، مدیر دفتر فنی شرکت فاضلاب تهران گفت: مجوز زیست محیطی پروژه تصفیه‌خانه فاضلاب جنوب غربی تهران صادر شد. مجموعه محیط زیست موافقت خود را با احداث و آغاز فعالیت احداث تصفیه‌خانه جنوب غربی (شورآفتاب) با الزام رعایت مسائل زیست محیطی اعلام داشته است.



فارس سعید یوسف‌پور، مدیرکل حفاظت محیط زیست چهارمحال و بختیاری با تأکید بر لزوم احیای تالاب خانمیرزا، گفت: می‌توان با استفاده از منابع آب در فصل بارندگی و انتقال آب از رودخانه کره بس قسمت‌های باقی‌مانده این تالاب را احیا کرد چرا که هم‌اکنون یکی از اصلی‌ترین کانون‌های مولد گرد و غبار به‌شمار می‌رود.

ایسنا حجت‌الاسلام محمد موحدی آزاد دادستان کل کشور از مذاکره با دانشگاه علوم قضایی برای اضافه شدن واحد محیط زیست به دروس این دانشگاه خبر داد و گفت: حضور در این سازمان پیام اهتمام برای حفاظت از محیط زیست و سلامت جامعه و حفظ همه موجودات که حق حیات را دارند می‌رساند و باید به تکالیف خود در این زمینه بهتر عمل کنیم.



شانا ایرج حشمتی، معاون محیط زیست انسانی سازمان حفاظت محیط زیست گفت: مصرف مازوت در نیروگاه شازند طی امسال به یک سوم کاهش یافته و سعی ما رساندن این رقم به صفر است.



عکس: ایسنا

### جشن سده

جشن سده از جمله جشن‌های ایرانی و اصیل است که ریشه در ایران باستان دارد و قدمت آن از نظر برخی از محققان و باستان‌شناسان از عید نوروز نیز بیشتر است. این رویداد که زمان بزرگداشت آن ۱۰ بهمن هر سال است، در ۱۵ آذر سال ۱۴۰۲ به صورت مشترک به نام ایران و تاجیکستان در شهر کاران بررسی و ثبت فهرست جهانی یونسکو شد و بیست و چهارمین عنصر میراث ناملموس ایران ثبت شده در این سازمان به‌شمار می‌رود. وجه تسمیه این جشن به همان عدد صد می‌رسد و مربوط است به موقعیت‌های فصلی. در دورانی ایرانیان سال را به دو فصل تقسیم می‌کردند، تابستان بزرگ که هفت ماه بود از آغاز فروردین تا پایان مهر ماه و زمستان بزرگ که از اول آبان ماه شروع و به پایان اسفند ماه می‌رسید و بعضی پنجه را نیز در این پنج ماه به‌شمار می‌آوردند که مجموعاً یکصد و پنجاه روز می‌شد. این جشن را در بهمن ماه برگزار می‌کردند و در این وقت درست صد روز از زمستان بزرگ می‌گذشت. در جشنی بزرگ آتش را که جلوه گاه و رمز و کنایت از اهورامزدا است، می‌افروزدند تا نیروهای اهریمنی ضعیف و نابود شوند.



عکس: تنظیم

## باستان‌شناسان بقایای چهار انسان مدفون درون یک جعبه چوبی را پیدا کردند اسکلت‌هایی از دوره ایلخانی

زیست بوم- کاوش‌های نجات‌بخشی در استان مازندران در نزدیکی شهرستان ماهنشان استان زنجان، به کشف بقایای چهار انسان تدفین شده روی یک کف گچی انجامید. براساس شواهد موجود به نظر می‌رسد آنها درون صندوقی چوبی قرار داشتند. تیم باستان‌شناسی احتمالی می‌دهد این بقایای ایلخانی باشد.

شقایق هورشید، سرپرست هیأت باستان‌شناسی کاوش‌های نجات‌بخشی سد قمرش با اشاره به اینکه در زمستان سال ۱۳۹۳ و پس از موافقت‌های اولیه بین پژوهشگاه و شرکت سهامی آب منطقه‌ای استان زنجان، حوضه آبگیر سد قمرش به سرپرستی لاله عبدی‌کیا و با هدف نجات‌بخشی، مورد بررسی و شناسایی باستان‌شناختی قرار گرفت، گفت: در مجموع ۱۶ محوطه از دوره‌های پارینه‌سنگی میانی، مس و سنگ، هزاره اول پیش از میلاد،



اشکانی، ساسانی تا اوایل اسلام و سده‌های میانی و متأخر اسلامی در این محدوده شناسایی شده است. او گفت: پیرو توافقات پیشین و

تفاهنامه منعقد، نخستین کاوش نجات‌بخشی در این حوضه پس از گذشت ۵ سال از بررسی یادشده در زمستان ۱۳۹۸ در محوطه شماره

بقایای اسکلتی چهار انسان روی یک کف گچی آشکار شد که با توجه به چوب، میخ و بست‌های فلزی فرسوده به جامانده به نظر می‌رسد این بقایای درون صندوقی چوبی بوده است

۶ انجام شد که در نتیجه آن بقایای استقرار فصلی مربوط به دوره اشکانی کاوش و مستندنگاری شد. هورشید گفت: در ادامه این